

Lluís Rabell: “No sé què votaria en una declaració nominal d'independència. A nosaltres no ens agraden les fantasmades”

Lluís Rabell (barri del Raval, Barcelona, 1954) és un veterà de l'activisme social. S'enfronta, però, ara al repte més important de la seva vida política. És el candidat de la plataforma Catalunya Sí que es Pot, que agrupa independents i partits com ICV, EUiA i Podem. La majoria d'enquestes els situen com a possible segona força al futur Parlament de Catalunya. Rabell, de 61 anys, recorda durant l'entrevista fets 'revolucionaris' com el Maig del 68 i l'esclat de les places del 15-M. Sense oblidar "les garrotades dels Mossos". Va ser un dels artífexs a l'ombra, com a home de consens i president de la Federació d'Associacions de Veïns de Barcelona, de la confluència de Barcelona en Comú.

Text: Roger Palà i Sergi Picazo / Fotos: Jordi Borràs

Aquesta setmana hem sabut que l'alcalde de Barcelona, Ada Colau, no participarà en la Via Lliure perquè considera que té una connotació electoral. Anirà Lluís Rabell a la Meridiana?

Estem pendents d'una trobada amb el secretariat de l'Assemblea que s'ha de produir en breu per abordar la qüestió. Però, de la mateixa manera que el 9-N el cos em va demanar de votar sí-sí, ara el cos comença a demanar-me de no anar-hi. La situació és molt incòmoda.

Per quin motiu?

Perquè aquest Onze de Setembre ha estat segrestat pel president de la Generalitat, que l'ha convertit en el primer acte d'una campanya llegida en clau plebiscitària amb l'objectiu de fer-se reelegir. Era ell qui tenia la potestat de convocar les eleccions i ho ha fet per fer coincidir l'arrencada de la campanya amb l'Onze de Setembre. El problema d'aquesta Diada no és l'independentisme. Jo he participat sempre en les manifestacions de l'Onze de Setembre. De fet, ja hi anava abans que fossin multitudinàries, quan estaven protagonitzades per l'esquerra independentista. El problema és que la Diada hauria de ser inclusiva de tota la gent que defensa els drets democràtics i nacionals de Catalunya. I ara s'ha convertit en una operació política destinada a promoure la candidatura de Junts pel Sí i **Artur Mas**.

L'ANC i Òmnium Cultural han dit que evitaran que la Diada es converteixi en un acte de suport a una candidatura. Quina valoració fas del paper de les entitats sobiranistes?

Les entitats han estat objecte d'un xantatge per part del president. L'expressió pot semblar forta; però, com que no és meva, sinó que ho va dir l'amic **Antonio Baños** fa alguns dies, em permeto

recuperar-la. L'Assemblea i Òmnium han cedit al plantejament de Palau: "O accepteu un determinat format de les eleccions i una determinada candidatura, o no hi haurà plebiscitàries". Ara, el problema és que aquestes entitats formen part d'una determinada candidatura política i hi donen un suport cada cop més ostensible. Per tant, malgrat les bones paraules i les bones intencions, ens temem que la dinàmica dels fets conduirà que l'Onze de Setembre esdevingui un acte publicitari de Junts pel Sí. Aquesta serà la foto aclaparadora.

No anar a la Diada, però, et pot ubicar en la imatge d'alguns al costat del PP, del PSC, de Ciutadans o d'alguns grans empresaris... No t'incomoda, aquesta situació?

És incòmoda, però el caràcter de xantatge rau aquí: "Si no esteu amb els que volen fer reelegir Artur Mas, sou anticatalans". Però algú que pretén, com és el cas de la nostra candidatura, arribar a la presidència de la Generalitat ha de tenir el coratge de dir les coses tal com són encara que siguin desagradables per a alguna gent. No acceptem xantatges de ningú. N'hi ha alguns que s'hi han doblegat, però és el seu problema. No és el tarannà d'aquesta candidatura ni el meu personal.

Situem-nos al 27 de setembre. Què passarà si guanya Junts pel Sí? Quins escenaris preveus?

Contràriament al que diuen alguns, quan es parla de victòria, la mida sí que importa. Seran rellevants la participació, el resultat en escons i el resultat en vots. La voluntat plebiscitària se situa en l'un i l'altre extrem de l'arc parlamentari. Junts pel Sí busca, òbviament, donar-hi un caràcter plebiscitari sobre la independència, però Ciutadans i el PP, a la seva manera, també. Cadascú vol evacuar el balanç del seu propi govern. La nostra candidatura pretén donar una expressió política a la Catalunya social, els sectors humils i treballadors que pitjor ho han passat aquests anys de crisi i retallades i que en gran mesura estan orfes de representació. Volem que aquesta franja de la població tingui una presència decisiva.

"La unitat social pel dret a decidir, la comparteix el 80% dels catalans. No s'hauria d'haver trencat i cal reconstruir-la"

Us heu mostrat favorables a la celebració d'un referèndum acordat amb l'Estat, però això ara com ara sembla impossible. L'Estat no vol i ho ha deixat molt clar. Quin sentit té insistir per aquesta via?

De la mateixa manera que no ha permès una consulta, l'Estat tampoc deixarà fer la independència. I tampoc permet moltes altres coses. L'objectiu en aquest àmbit de Catalunya Sí que es Pot és consolidar una majoria progressista al Parlament que mobilitzi la societat civil refent una unitat que no s'hauria d'haver trencat: la unitat pel dret a decidir, un propòsit que comparteix el 80% dels catalans. Aquesta reivindicació democràtica pot trobar ressò i complicitats arreu de l'Estat en més gran mesura que, en el millor dels casos, una majoria independentista exigua sense reconeixement.

El 9-N es va intentar fer una consulta i l'Estat la va prohibir. Els partits independentistes creuen que la fase del dret a decidir està superada.

No, perquè no s'ha aconseguit exercir el dret a decidir. Sense un acte de sobirania política de la societat catalana, és impossible pensar en una fugida cap endavant que passi per una solució secessionista. En els últims temps s'ha generat una èpica al voltant de la independència; però, si mireu els documents del Consell Assessor per a la Transició Nacional, que són molt interessants i estudien com s'hauria de fer aquesta famosa desconexió, cada dos o tres paràgrafs s'arriba a la conclusió que cal negociar amb l'Estat. En realitat, només hi ha dues vies cap a la independència. La

primera és una via d'excepcionalitat històrica, en una situació caòtica i de col·lapse de l'Estat i d'implosió de les institucions on podrien donar-se episodis de violència, en què una nacionalitat constitueix el seu propi Estat. L'altra és un procés democràtic, pactat i pacífic, que sembla que és el que vol la gran majoria de la societat catalana. Però en aquest cas estem parlant d'un procés de negociació amb l'Estat que requereix força social al darrere, treball sostingut i anar a buscar una cosa que s'obvia: complicitats i suports arreu de l'Estat.

Aquests suports existeixen?

Nosaltres els tenim.

“Hi ha qui pretén que a Madrid es tornin independentistes. Si algú creu que un xicot amb cueta de Vallecas sortirà amb l'estelada, que esperi assegut”

El discurs de Podem resulta oscil·lant: per una banda reconeixen el dret a decidir, però per altra banda no diuen com es podria concretar.

Si algú creu que un xicot amb cueta de Vallecas sortirà amb una estelada a Madrid, pot esperar assegut. De vegades tinc la sensació que alguns pretenen que a Madrid es tornin independentistes. Però em temo que ens haurem de conformar que admetin que els catalans puguin decidir el seu futur encara que els sembli estrany. Trigaran un parell de generacions a entendre-ho; però, si s'admet que hi ha un dret democràtic, és un pas endavant. Alguns pretenen que el procés català és quelcom d'excepcional i que som una illa independent de la resta de l'univers, però aquest procés s'inscriu en un altre de molt més ampli de la societat espanyola, i connecta amb el desig de canvi de les grans manifestacions com el 15-M, les vagues generals, les marees... Res d'això és aliè al que està succeint a Catalunya. Una candidatura com la nostra té moltes més possibilitats de ser entesa i escoltada més enllà d'altres que afirmen, sense contingut social, un objectiu polític que difícilment serà comprensible per a la societat espanyola. Junts pel Sí i el PP es retroalimenten. Uns aixequen l'espantall d'un independentisme abstracte que la gent a la resta de l'Estat no pot entendre, i alhora permet revifar l'anticatalanisme de la dreta espanyola, al qual han sucumbit des de fa molts anys els socialistes.

Duran i Lleida ha dit que després del 27-S no hi hauria la independència, sinó un tripartit entre Junts pel Sí, Catalunya Sí que es Pot i la CUP. Seria possible una aliança d'aquest estil?

Si Catalunya Sí que es Pot irromp al Parlament amb un nombre determinant de diputats i amb una força social al darrere que ens permeti postular-nos a dirigir el país, hi ha un escenari possible: fer bascular el Parlament, desfer aliances contra natura i generar una majoria progressista que podria imaginar-se amb formats governamentals diversos.

“Nosaltres ja hem dit que ni per activa ni per passiva farem Mas president”

Però no hi hauria cap aliança possible amb Junts pel Sí?

Junts pel Sí és un artefacte per reconduir Convergència al Govern. Després de setmanes de confusió, hem aconseguit que tothom reconegui que Mas és el candidat i que l'acord de govern preveu un repartiment 60%-40% entre CDC i ERC. Serà un Govern on ERC tindrà un paper subaltern: portarà les maletes de Convergència. Serà el Govern del partit del 3%. Nosaltres ja hem dit que ni per activa

ni per passiva farem Mas president.

I si Mas fa una passa enrere en favor de Romeva?

És que, si Mas no té suports per ser president, jo em postularé com a president. Sobre **Romeva**, cal dir que últimament es fa molta política ficció. Hi ha un acord de Junts pel Sí, agradi o no, per fer Mas president. El 27-S no es vota 'sí' o 'no' a la independència. El 27-S es decideix si governa Mas o s'obre la possibilitat d'un Govern d'esquerres. No hi haurà independència sigui quin sigui el resultat. Es decideix qui governarà. És molt aventurat pensar que el Govern del 3% pot conduir a la independència o a algun tipus de progrés social o nacional.

“Alguns pensen que és millor no fer el referèndum perquè encara el perdrien i volen la independència per majoria d'escons”

Junts pel Sí ha proposat fer una votació perquè el nou Parlament aprovi com a primera mesura una declaració nominal d'independència. Tu què votaries?

Això ho ha de votar la ciutadania, no els grups parlamentaris. En el fons, aquí hi ha una certa por de l'independentisme d'anar a conquerir la batalla de l'opinió de la ciutadania. Sempre s'intenta defugir les coses. Alguns deuen pensar que és millor no fer el referèndum perquè encara el perdrien i ara volen decidir la independència només amb una majoria d'escons. A veure si amb els vots de la Catalunya interior ja ens serveix. Hem de lluitar perquè voti la ciutadania en un referèndum. Per això ens hem de mobilitzar. Podem fer un brindis al sol el dia 28 o pujar al terrat del Parlament i tocar l'ukelele: tindrà la mateixa transcendència històrica. A nosaltres no ens agraden les fantasmades. El Parlament de Catalunya ja ha fet moltes declaracions formals; però, si volen, en fem una altra. No volem frustrar ningú, ni que ningú plori el dia 28. Però no servirà per a res. Hem de fer coses efectives. El que seria efectiu és intentar tornar a mobilitzar el 80% de la ciutadania catalana per exigir un referèndum i remoure la ciutadania espanyola per aconseguir que això sigui possible. Un referèndum a Catalunya sobre la independència, amb milions de persones votant, tindria un impacte colossal. Hi hauria un abans i un després.

Entenc que la resposta és que t'abstindries.

No ho sé, no ho sé. És que no em preocupen en absolut les 'xuminades' aquestes que són pura retòrica. La retòrica, la deixem per als Jocs Florals. Nosaltres ens prenem la política una mica més seriosament.

“Catalunya no pot tenir un nivell de recaptació fiscal per sota de la mitjana de la UE”

Què es pot fer en l'àmbit social amb aquesta autonomia? Fins i tot reformes socials mínimes de CiU-ERC com el Decret de pobresa energètica o alguns impostos han quedat desautoritzades pels tribunals i bloquejades pel Govern espanyol.

Per això plantegem la nostra proposta amb una òptica constituent. Cal engegar una dinàmica d'apoderament de la ciutadania perquè esdevingui protagonista del canvi. Hem de canviar l'estructura de la fiscalitat: no podem tenir un nivell de recaptació per sota de la mitjana de la UE o del PIB català. Però també és imprescindible modificar les relacions amb l'Estat, començant pel reconeixement de l'existència nacional de Catalunya. Estem per un foment molt potent de l'autogovern, sigui a través de la independència -si esdevé l'objectiu majoritari de la societat- o de

solucions de tall federal o confederal. Cal anar a una negociació amb l'Estat, i, perquè això passi, tenir un escenari favorable més enllà de l'Ebre és decisiu.

Però amb aquest plantejament... No estàs supeditant el canvi a Catalunya al fet que hi hagi una majoria que ho faci possible en l'àmbit de l'Estat?

Nosaltres no ens hem esperat mai al llarg de la història. Durant els anys de la dictadura, en la clandestinitat, amb els vells companys del PSUC sempre dèiem que, si no hi havia condicions per a una lluita, calia crear-les. Ens hem de moure tots en el nostre registre i trobar les aliances que facilitin el canvi. L'experiència de Grècia ens demostra que una petita nació difícilment pot fer valer els seus drets i la seva sobirania davant d'adversaris poderosos si no és a través d'aliances. Se'm fa molt difícil dir què hauria de fer el Govern de Tsipras. Difícilment sortirà de la situació en la qual està si no troba el suport d'altres pobles del sud d'Europa i si no es produeixen canvis en la correlació de forces dins de la UE.

“Per construir una societat justa, necessitem ultrapassar el capitalisme com a sistema global”

El cas de Grècia planteja si realment hi ha la possibilitat d'assolir canvis estructurals profunds dins de la Unió Europea i del model capitalista.

Els qui, com jo, som de tradició socialista o ecosocialista aspirem a una societat igualitària i justa, i pensem que això passa pel depassament del capitalisme com a sistema global. Però també hem entès que això requereix avançar pas a pas. Hi haurà situacions en què serem a mig camí, batalles que ens enfortiran o ens allunyan d'aquesta fita. Però el marc de l'actual estructura de la UE està dissenyat per sotmetre unes nacions a d'altres i per sotmetre el conjunt d'Europa al dictat del capital financer i dels 'lobbies'.

Creus que Catalunya hauria de sortir de l'euro per poder escapar-se de la 'troica'?

Sortir de l'euro pot acabar sent una situació que t'imposin, més que una política que tu decideixis. A Grècia, com deia **Tsipras**, se li va plantejar el dilema següent: un rescat dins de l'euro o un rescat amb la dracma. Aquest era el veritable problema: que la situació de l'economia grega i la feblesa relativa d'un país aïllat oferien alternatives molt dramàtiques en un sentit o altre. Mantenir-se dins de l'euro suposa acceptar un pla d'ajustament duríssim, però sortir de l'euro hauria suposat una situació molt dramàtica. També els qui la propugnen, com l'economista **Costas Lapavitsas**, admeten que aniríem a anys d'una situació duríssima per a la societat grega. Una cosa és l'enfocament teòric, però l'altra és la política. Si sotmets un poble ja castigat a anys de misèria, qui podria acabar governant el país?

Aquest discurs, però, no avala la tesi del 'No hi ha alternativa'?

No hi ha alternativa en un sol país. Això és cert. En un moviment general i creixent d'aliances de forces polítiques progressistes sí que hi ha alternativa. On no hi ha alternativa és amb els marcs que ens imposen, perquè estan concebuts perquè no n'hi hagi. En l'actual Unió Europea no hi ha alternatives reals. L'alternativa és desbordar i reformar les estructures de la UE, democratitzar-les. O canviem aquestes estructures, o el que hi haurà és una relació de domini que transforma els països del sud en una reserva de mà d'obra barata.

“Vinc d'una tradició de l'esquerra que s'identificava amb el POUM. Avui em defineixo

com a ecosocialista i feminista”

Rabell com es defineix ideològicament? Socialista, comunista, d'esquerres o res de tot això?

Jo vinc d'una tradició de l'esquerra que s'identificava amb el que va ser el POUM i la figura d'Andreu Nin. Ara, això què vol dir? Doncs ara em definiria com a ecosocialista i feminista. L'ecologia política ha introduït un nivell de comprensió sobre la natura i el funcionament del capitalisme; i el feminisme ha estat un dels moviments més profundament revolucionaris del segle XX.

Darrerament el discurs de Pablo Iglesias i d'Íñigo Errejón ha introduït un debat sobre si identificar-te com una candidatura d'esquerres suma més o menys gent al projecte. Diuen allò d'“El poder no té por de l'esquerra: té por de la gent”. Com ho veus?

Tots tenim una trajectòria dins les esquerres. També **Pablo Iglesias**. Però la qüestió és com plantejges el projecte. Ells diuen que no ens enrampem amb les paraules perquè algunes paraules han perdut el significat i ens poden fer entrebancar en aquest procés de canvi social. Ells plantegen nous conceptes com 'els de baix' i 'els de dalt' o 'la gent' i 'la casta'. Volen plantejar paraules que mobilitzin la gent. És un experiment polític interessant.

Després de l'esclat del 15-M, el PP va aconseguir la majoria absoluta en les eleccions municipals i espanyoles. Això acostuma a succeir al llarg de la història. Quan hi ha grans moviments de canvi, triguen a trobar una expressió política. Per exemple: després de la vaga general del Maig del 68 a França, que és la vaga més gran i llarga feta a Europa des de la guerra, el guanyador de les eleccions franceses va ser el general De Gaulle. Podem representar l'intent de formular una expressió a aquest moviment de fons de canvi que va començar a les places amb el 15-M.

Pablo Iglesias es bolcarà en la campanya catalana. Alguns sectors de l'independentisme critiquen que això dóna una imatge de CSQEP com a candidatura sucursal de Podem.

Nosaltres tindrem el suport del Pablo, dels amics de Compromís i de Ses Illes, amics d'Equo, de les mareas gallegues o de Saragossa. Contràriament al que algú diu, sí que hi ha gent a l'altre costat de l'Ebre! Hi ha un munt de gent que vol saber què dimonis està passant a Catalunya i no entén com un president com Mas pot seguir al capdavant.

“ La situació ara és una mica més delicada. Colau té un paper institucional”

I més a prop, a Barcelona, Ada Colau donarà suport explícit a la campanya del Sí Que es Pot?

Nosaltres veiem les eleccions catalanes inscrites dins d'aquest cicle de canvi polític iniciat al maig. Barcelona en Comú forma part d'aquesta onada de canvi. La relació amb ells, però, ha de tenir en compte que Ada Colau no és la representant d'un partit, sinó l'alcaldeessa de Barcelona, i haurem de trobar un encaix que no qüestionï el seu paper institucional. La nostra campanya a Barcelona ha de lluitar també per afavorir el futur i la consolidació de l'actual govern de Barcelona.

Estàs sent una mica crític. La pregunta era si Ada Colau donaria suport a CSQEP. Tots els alcaldes de Barcelona fins ara han donat suport a un partit en les eleccions catalanes.

Sí, però, ara la situació és una mica més delicada.

Tu vas tenir un paper clau en la confluència d'esquerres de Barcelona en Comú per unir sensibilitats diferents gràcies a la teva trajectòria com a dirigent veïnal. Creus que s'ha generat ara la mateixa il·lusió i expectativa que es va generar en les municipals?

Hi ha similituds i diferències. Som en el mateix cicle de canvi. Recollim la filosofia i les propostes de moltes de les candidatures de confluència de les municipals. Però és veritat que és diferent fer una candidatura nacional que candidatures locals; que l'experiència de Barcelona es va forjar durant més d'un any i a nosaltres el temps ens ha jugat en contra, i això ha fet que alguns actors que volíem incorporar, com Procés Constituent, no ha pogut entrar segurament perquè el seu ritme de treball casava poc amb la velocitat que necessitàvem; i un últim punt: en l'àmbit municipal el conflicte nacional quedava en un segon terme i ara ha polaritzat molt la campanya. Barcelonins que ara votaran candidatures diferents segurament van votar Barcelona en Comú en les municipals.

Vols dir que gent que va votar BCN en Comú pot votar ara altres opcions que no siguin CSQEP?

Sí, és possible. Gent que va votar BCN en Comú potser ara votarà la CUP.

“El repte de la CUP és definir què vol ser quan sigui gran”

Quina relació té CSQEP amb la CUP?

Una relació molt tranquil·la. Però el repte de la CUP és que haurà de definir què vol ser quan sigui gran. Volia ser cavall de Troia i ho ha fet molt bé durant una legislatura. Però, si ara es converteix en una força significativa al Parlament, cosa que seria una bona notícia, els arriba l'hora de la política. El dia 28 de setembre caldrà votar qui és el president de la Generalitat i qui forma Govern. S'haurà de veure quin és el grau de maduresa política de la CUP en una tessitura que demanarà responsabilitat.

Veus la CUP donant suport a Mas?

Això ho hauríeu de preguntar a Antonio Baños. De moment, diu coses molt contradictòries. La CUP diu que donaria suport a Mas si trenca amb la 'troica' i amb el Govern espanyol. Jo, sincerament, si Mas tingués nassos de trencar amb la corrupció del seu propi partit, ja em semblaria un pas de gegant extraordinari. Imaginar-me la transmutació de Mas en un fervent anticapitalista em sembla un exercici d'imaginació avançat. O Baños diu que “al final no és important qui governi el procés”. Doncs, home, s'ha demostrat que per a Artur Mas sí que és molt important. Convergència ha condicionat les eleccions a un artefacte que li permeti ser president encara que vagi de número 4 i amb ERC.

Però realment creus que Junts pel Sí només representa Mas? La candidatura no representa els anhels de canvi de molts catalans i ha despertat molta il·lusió?

És clar! Totes les operacions polítiques funcionen perquè hi ha gent de bona fe que s'hi il·lusiona. Totes. Com és que el xantatge de Mas a les associacions sobiranistes i a ERC va funcionar? Jo no hi era a la reunió, però m'imagino el diàleg. Mas li devia dir a Junqueras: “O véns amb mi en aquestes condicions o desconvoco el 27-S, i l'endemà tindràs TV3, l'Ara, l'ANC, Òmnium, una part de la teva militància i l'àvia que no es vol morir sense poder votar la independència acusant-te d'haver frustrat les seves expectatives”. Naturalment, molta gent té il·lusió per trobar una drecera a la independència en línia recta. Una altra cosa és que l'artefacte que s'ha muntat té un altre objectiu polític.

“No només vaig ser crític amb ICV a la Conselleria d’Interior, sinó que vaig rebre garrotades al carrer com a activista veïnal”

Parlem d’Iniciativa per Catalunya. La imatge que pot quedar de CSQEP és una imatge molt vinculada a la d’ICV. Molt més que el vincle que BCN en Comú té amb ICV. Ho poso en relleu perquè CSQEP vol presentar-se com “una nova candidatura de confluència i de base ciutadana”. Això és bo, dolent o no té cap importància?

És un fet. Jo crec que només és una mostra de les dificultats i de les presses que hem necessitat per muntar aquesta candidatura. Aquesta setmana tindrem ja una seu pròpia per a la confluència. És natural i normal que una formació important com ICV pugui aportar la seva seu –que s’ha obert a tothom, els de Podem, els d’EUiA, els independents– i la seva infraestructura per ajudar a néixer el projecte. Però crec que la candidatura depassa el que és avui ICV, el que és avui EUiA o el que és l’expectativa de Podem. Estem llançant un projecte que no pretén sumar les forces polítiques ja existents, sinó construir un espai nou per a la transformació social.

Però igual que vosaltres identifiqueu Junts pel Sí amb la motxilla de Convergència, hi ha qui identifica CSQEP amb la motxilla d’ICV-EUiA. Per exemple, parlem del paper d’ICV a la Conselleria d’Interior durant el Govern tripartit. Segurament trobaríem algun manifest o declaració de la FAVB presidida per Rabell criticant Interior, no?

Jo no puc parlar com a representant d’ICV; però, per no defugir la qüestió, puc parlar a tall personal. No només vaig ser crític amb la conducció que va fer Iniciativa de la Conselleria d’Interior, sinó que em vaig trobar al carrer rebent garrotades com a activista veïnal. Això sí: acompanyat al carrer també per activistes d’ICV i d’EUiA. De vegades, la crítica no se situa en l’àmbit més interessant: per aprendre pel futur. El que és interessant discutir és com una força d’esquerres com és ICV es va trobar presonera de la responsabilitat d’Interior en un Govern que no li donava suport i que li va fer assumir els costos polítics d’una confrontació, sobretot amb la joventut. Aquí es pot discutir si el millor no hauria estat dimitir i que caigués el Govern amb el PSC i ERC. Què hauria fet jo? Doncs és fàcil dir-ho ara i des de fora, però segurament jo hauria optat per fulminar la direcció dels Mossos d’Esquadra –amb Joan Delort al capdavant– i, si no em deixessin fer-ho, dimitiria. El problema era que ICV no tenia un paper preponderant en el Govern. Quan ets en un Govern en una posició subalterna, has d’assumir coses que no voldries. Aquest és el meu aprenentatge d’aquella experiència.

En el camp econòmic i social, ICV-EUiA també va acceptar qüestions com no tocar el sistema sanitari públic o els concerts amb escoles privades que segreguen per sexe malgrat que hi estaven en contra. Es va fer prou? O no van poder?

La correlació de forces era la que era, i ICV era la forma menor del tripartit. Hi ha una dialèctica entre el que es pot fer des del Govern i la força al carrer en una societat. El programa social que planteja CSQEP difícilment podrà realitzar-se sense una mobilització sostinguda de la societat civil. Durant els anys de Govern tripartit, hi havia una mobilització social amb poca capacitat d’incidència. El que podia fer una força com ICV dins del Govern tenia molts límits. Tot i això, tot i les coses que es podrien millorar, cal reconèixer que els governs tripartits van tenir una política expansiva en l’Estat del benestar i en serveis públics. No ho dic per justificar res. Jo no era en aquell Govern. Però penso que, si Catalunya Sí que es Pot arriba a governar, cal mirar el passat per aprendre i no fer-ho de manera maniquea. El que no farem serà judicis des d’una superioritat moral i des de la virginitat política.